

Boj proti fašizmu; je boj vsakega poštenega rodoljuba; vsakega delavca in delavke — pač vsakega brez izjeme na politično, narodno ali pa versko pripadnost!

CENA NAROČNINI:
Za Kanado in USA.
Za eno leto \$3.00
Za pol leta 1.75

Edinost

EDINOST

206 Adelaide St. W.
Toronto 1, Ont.

Entered as second class matter at
the Post Office Dept. Ottawa.

Vol. 2. No. 78. Price 5c. TORONTO, ONTARIO FRIDAY, SEPT. 15 1944. Price 5c. Let. 2. št. 78.

NEIZBRISANI ZNAK PRIJATELJSTVA IN BRATSTVA

ODLIKOVANJE GENERALOV IN ČASTNIKOV NARODNO-OSVOBODILNE ARMADE

Moskva — Vse-slovenski odbor vam pošilja članek zelo znanega javnega delavca Božidar Maslarič-a, kateri se glasi:

"Predsedništvo Sovjetske Unije, je odlikovalo z medaljo 'Suvorov' prvega razreda vrhovnega poveljnika in maršala Narodno-osvobodilne armade Jugoslavije, Josipa Broz Tita in z medaljo 'Lenina' prvega razreda, Edvarda Kardelj, podpredsednika Nacionalnega Komiteta, narodnega osvoboditelja Jugoslavije, ter 46 jugoslovanskih generalov in častnikov z medaljo 'Kutuzov' prvega in drugega razreda.

Maršal Tito je odlikovan za izvenredno politično in vojno vodstvo v borbi proti Hitlerjevi Nemčiji, sovražnika Sovjetske Unije in Jugoslavije. Edvard Kardelj in 46 generalov in častnikov, za izvenredne vojaške sposobnosti, hrabrost in junaštvo v vojnih akcijah.

To je vsekakor radostni dogodek ne samo za odlikovane voditelje neprimerne borbe narodov Jugoslavije, ampak za vse narode Jugoslavije. Jaz osebno sem radosten in ponosen, enako kot da sem bil sam deležen odlikovanja. Jaz smatram ta odlok, kot znak velikega priznanja za doprinos, katerega so naši narodi doprinesli k osvoboditvi človeštva od podivjanih tolpe nemškega fašizma.

Sovjetski narodi zaporedoma manifestirajo svoje prijateljstvo napram narodim Jugoslavije. Zelo redko dobimo slučaj, da bi ne bilo obširnega poročila v svetovnem časopisju o junaški in vztrajni borbi narodov Jugoslavije.

V mnogih sovjetskih šolah, kolektivnih farmah, dvoranah in privatnih stanovanjih, poleg drugih slik na steni, je tudi slika maršala Tita. Kar pa je še bolj značilno, je to, da je slika maršala Tita okrašena z cvetjem, kot znak velikega spoštovanja in priznanja. Sovjetska vlada, je podelila nagrado maršalu Titu — sabljo; maršal Sovjetske Unije Konev, pa je podaril maršalu Titu meč in daljnovodnik.

Rumunija Sprejela Mirovne Pogoje

London — Zadnjega tedna Rumunija je podpisala mirovne pogoje brezpogojne predaje v Moskvi, potem ko je prišlo do sporazuma med Sovjetsko Unijo in Rumunijo. Mirovne pogoje za Sovjetsko Unijo, Vel. Britanijo in Združene države, je podpisal maršal Rodin Y. Malinovski, katerega zmagoslavni odelki so prvi vkorakali po zmagovitih nacističnih sil v Bugarešto, prestolico Rumunije.

Mirovna pogodba določa, da bo Rumunija plačala odškodnino za reparacije za dobo šestih let v razni proizvodnji vrednosti 300 milijonov dolarjev, poleg tega določena je državna meja med obema državama po mirovni pogodbi v letu 1941, ko je Besarabija, Moldavia in Bukovina priključena republikam Sovjetske Unije.

Rumunija bo nadalje poravnala vso škodo prizadeto posesti Vel. Britanije in Združenih držav, kakor tudi posameznim državljanom omenjenih držav. Obenem bo dala na razpolago 8 vojaških divizij v borbi proti Hitlerjevi nemčiji, katere bodo pod poveljstvom Rdeče Armade, kakor tudi vsa druga prevozna sredstva za časa vojne.

POMANJKANJE UČITELJEV

Winnipeg — Napram tu najkrajšemu poročilu v zapadnih provincijah je pomanjkanje učiteljev. Okrog 120 šol ob začetku šolskega leta v Manitobi, je ostalo zaprtih. Računa se, da je v treh provincijah potrebno 750 učiteljev.

General Wilson jim je zapretil

London — V zvezi vkorakanja zavezniške armade na jugoslovansko obrežje, je pobudilo razna mnenja med ljudstvom in posameznimi krogi. Namreč nekateri krogi so napovedovali možnost spojitve Mihajlovičevih četnikov s zavezniško armado in z tem zagotoviti, njihovo obrambo glede izdajalskega sodelovanja z nemškimi okupatorji. Toda general Wilson, vrhovni poveljnik zavezniške armade v sredozemlju, je v svojem govoru jasno povdral, da zavezniški ne bodo tolerantni napram posameznikom ali organizacijam, ki so pomagali nemške okupatorje.

General je v govoru preko radia dejal: "Nemške okupatorske sile odstopajo na vseh sektorjih bojne črte. Ni daleč dan, ko bodo vse evropske vključujoč balkanske države osvobodene. Naznanjeno mi je, da nekateri posamezniki in organizacije na Balkanu, pomagajo Nemcem pri begu. Toda zavezniški ne bodo tolerantni napram posameznikom kakor

Rdeča Armada v ofenzivi ob Vzhodni Prusiji

PO ZAVZETJU LOMŽE OBKROŽA S ZAPADA VZHODA PRUSIJO, TER SO NJENI ODDELKI DOSPELI NA CEHOSLOVAČKO MEJO OB KRASNO IN SE SPOJILI Z N.O. ARMADO PRI NEGOTINU

Moskva — Maršal Stalin je predvčerajšem naznanil zavzetje Lomže v zapadni Poljski, zelo močna starinska trdnjava, katera je oddaljena komaj nekaj 15 milj od vzhodne Prusije in 75 milj severovzhodno od Varšave. Padeč Lomže, bo omogočil odelkom Rdeče Armade v prodiranju skozi ravnino ob reki Narev ob vzhodni Prusiji.

Včerajšnje poročilo naznanja, da so oddelki Rdeče Armade dosegli čehoslovacko mejo, južno od Krosno v bliskoviti ofenzivi v južni Poljski. Nadaljnje poročilo omenja, da so v teku zelo hudi boji pri Waršavi. Odelki Rdeče Armade v zvezi z prvo poljsko armado, katera je bila organizirana v Sovjetski Uniji, napadajo predmestje Praga na desnem obrežju reke Vistula in je mnenje, da je padeč prestolice poljske Varšave, neizogibi-

ben. V napadu na Transilvanijo zasedeno po Madžarski, so napredovale in zavzele 50 nadaljnih mest in vasi, medtem važno železniško postajo Odorhei.

William Ferderber v odelku kanadske letalske sile v Evropi.

DE GAUL SESTAVIL NOVO VLADO

Pariz — General Charles De Gaul, je sestavil novo vlado, katere zborovanje se je vršilo dne 11 tg. m.

Nova vlada poleg drugih članov odbora narodnega osvoboditve, vključuje štiri poslance socialistične in dva poslance komunistične stranke.

Pozdrav vladi in maršalu Titu

Predsedniku Jugoslovanske kraljevske vlade v Londonu Dr. Ivan Šubašič-u.

GOSPOD PREDSEDNIK:

V imenu tretje redne konvencije Vzajemne Podporne Zveze Bled, vam pošiljamo rodoljubne pozdrave in obenem izražamo našo željo, da bo kraljevska vlada podvzela vse v svoji moči za izvedbo sporazuma med vami gospod predsednik in maršalom Titom, za narodno osvoboditve in enakopravnost.

Prosimo vas, da v našem imenu izročite bratske in borbene pozdrave maršalu Titu, Narodno-osvobodilni armadi in junaškim narodom Jugoslavije v neprimeri in vztrajni borbi za narodno čast in obstoj.

Člani in članice Vzajemne Podporne Zveze Bled, smo pripravni vsak po svoji zmognosti podpirati narodne želje za uresničitev Nove svobodne in federativne Jugoslavije.

Anton Novak, Konvenčni predsednik
ŽALOSTNA VEST

Predno smo dali list v tisk, prejeli smo obvestilo iz Windsorja, da je dne 5 septembra umrl v bolnišnici zelo znan in stari naseljavec Matija Globovnik. Bolehal je nad leto dni.

V drugi izdaji lista bomo priobčili obširnejši dopis, ki ga je napisal Steve Hartman.

AKTIVNOST AVSTRIJSKIH PARIZANOV

London — Glasom tukajšnjih vesti, zadnje dni je opaziti večje partizanske aktivnosti v Avstriji. Oddečki, ki so znani pod imenom "Rdeči Orli", so na več krajih razstrelili železniške pro-

je in prodirajo ob meji Štajerske in Koroške za spojitve z Narodno-osvobodilno armado Jugoslavije.

Najnovejše poročilo pravi, da je sovjetska konjica prekorčila mejo med Poljsko in Čehoslovacko in pri tem pobila nad dva tisoč sovražnih vojakov in častnikov. Bliskovito napredovanje sovjetskih čet na tem kraju je v zvezi močnega narodnega odpora v Slovakiji.

Ob vzhodu Donave sovjetske čete so napredovale do jugoslovanske meje, ter isto prekorčile pri Negotinu, se glasi poročilo iz glavnega stana maršala Tita.

V naslednjem tednu za pričakovati je večje spremembe posebno na severnem področju ob vzhodni in zapadni Prusiji, karpatskem prelazu v Transilvaniji in pa na vzdož balkanskega polotoka.

Nacistična Zapadna Stena Poka

AMERIŠKI MOTORIZIRANI ODDELKI PRODIRAJO PROTI BOLOGNE OB REKI RHINE, NAD ŠEST TISOČ BOMBNIKOV DROBI UTRDBE SIEGFRIED ČRTE.

Zavezniški glavni stan — Mečni motorizirani oddelki prve ameriške armade, so zdrbili nacistični odpor ob nemški meji, ter so zavzeli nemško vas Rotgen in se nahajajo v predmestju Aachen, močni obrambni točki pred Siegfried črto. Mesto Aachen šteje 160 tisoč prebivalcev in leži na zelo važnem in stateškem križišču železniške proge in glavne ceste, nekaj 40 milj od drugega zelo važnega mesta ob reki Rhine, Cologne.

Drugi odelki in sicer druge in sedme ameriške armade prodirajo ob Mosselle reki, važnem mestu Nancy proti Strasburgu v južno-vzhodni Franciji. Dočim pa kanadska prva in britska druga armada, prodirate ob Rokavskem zalivu. Napram tozadevnim poročilom, prav ljube bitke so v teku za obrežno pristanišče Calais in pa Leopoldovem kanalu do katerega so dosegli kanadski oddelki v Belgiji, ter ga prekorčali.

Pomoč za 140 milijonov ljudstva

Montreal — Pripravljalni odbor za konferenco Mednarodne organizacije za obskrbno in obnovo gospodarstva državam prizadetim z vojno, pravi, da bo treba takoj prežeti pomoč 140 milijonov prebivalcev, dočim pomoč ljudstvu sovražnih držav pride na razpravo v poznejših zasedanjih predstavništva 44-ih držav Zedinjenih Narodov.

Pomoč bo potrebna zlasti v Evropi in pa daljnem vzhodu. Nad 35 držav je prizadetih z vojno, katerih številno prebivalstva znaša 140 milijonov ne vključujoč 84 milijonov prebivalcev okupirane Kitajske. Večji del teh držav je gospodarsko popolnoma vničeno in ljudstvo bo potrebna takojšna pomoč z živili in pa sredstvi za obnovo gospodarstva.

Pripravljalni odbor je tudi naznanil, da bo večina delegatov prispela za konferenco danes, to je 15 septembra, ko začne prvo zasedanje Mednarodne organizacije za obskrbno in obnovo gospodarstva ljudstvom prizadetem z vojno.

ge in prodirajo ob meji Štajerske in Koroške za spojitve z Narodno-osvobodilno armado Jugoslavije.

V ZADNJIH KRČIH NAPOVEDALA VOJNO NEMČIJI

London — Bolgarska pro-fašistična vladna klika, katera se je obotavljala tri leta in prepričevala bolgarski narod, kakor tudi zunajni svet o svoji "neutrlnosti", je po strmoglavitvi vlade Ivana Bragjanov, napovedala vojno Nemčiji, sedaj ko so nacistične sile v skripjih in pred popolnim porazom na Balkanu.

Skušala je po vzorcu svojih kolegijev bivših protinarodnih begunskih vlad Jugoslavije in Poljske, igrati judževo vlogo celo zdaj, ko je Rdeča Armada z ene in druge strani pripravna vdriti in streti poslednji odpor nacistične sile na Balkanu vred z Narodno-osvobodilno armado pod vodstvom maršala Tita. In to se ji ni posrečilo, kakor tudi ne bivšim jugoslovanskim begunskim krogom, najbrž da se ne posreči tudi poljskim begunskim krogom, da bi proti volji naroda in pa številnih pregreh ki so jih storili pred leti in v teku vojne, polastiti se zopet oblasti za izkoriščanje ljudstva in ustvarjanju intrig.

Poraz nemškega fašizma na evropskem kontinentu, je obenem poraz predvojne reakcije in protinarodnih režimov, ter domačih rabljev, ki so verno služili sovražniku svobode, narodne enakopravnosti in ljudskega napredka — nemškemu fašizmu. Te napovedi se je v zadnjem trenutku zavedal tudi bolgarski narod, kajti pozdravlja svojo Slovansko rešiteljico — Rdečo armado.

SEDMO VOJNO POSOJILLO ZMAGE

Ottawa — Finančni minister Mr. Ilsley, je naznanil, da začne kampanja za sedmo vojno posojilo zmage, dne 23 oktobra. Kvota sedmega vojnega posojila zmage, je en bilijon in 300 milijonov dolarjev ali pa sto milijonov več, kakor za šesto vojno posojilo.

Med posameznimi krogi kakor med ljudstvom v splošnem, prevladuje mnenje, da bo sedmo vojno posojilo zmage doseglo svojo določeno kvoto, kajti njegov pomen se na naša, kakor za vojne enako tudi za povojne zadeve. Namreč predvidena je pomoč povrnjenim vojakom po lestvici za dobo let službe na ostan oceanu, kakor smo že prej poročali. Medtem sedmo vojno posojilo bo deloma šlo tudi za pomoč obnovitvi gospodarskega položaja z vojno prizadetim državam v Evropi, glavno pa, za brezpogojno zmago nad Hitlerjevo Nemčijo.

Obresti glede vojnih bon-dov sedmega vojnega posojila, bodo po določeni lestvici prejšnjih vojnih posojil.

MORNA PRIDE DO PONOVIH VOLITEV

Toronto — Vsled vse večjega nezadovoljstva med ljudstvom, zlasti organiziranim delavstvom napram konservativni provincialni vladi, premiera Drew, so mnenja, da morda pride do ponovnih volitev v Ontario.

Leslie Morris, provincialni vodja delavske progresivne stranke, je podal izjavo, namreč 22 razlogov kateri vsebujejo celotni program konservativne stranke v pred volilni kampanji, ki ga konservativna vlada neizpolnjuje, za zružitve poslancev liberadne, CCF in delavske progresivne stranke. Poslanci navedenih strank sestavljajo 52 od 90 poslancev v provincialni zbornici, kar je nekaj manj kot dve tretjini večine napram konservativni vladni stranki, namreč 38 njenih poslancev.

Zahteve so za izvenredno zborovanje provincialne zbornice, za zakonitve potrebnih socialnih reform in delavskih zakonodaj. Nekoliko poslancev od CCF in liberalne stranke, se je izreklo za formiranje koalicijske vlade, namreč liberalne, CCF in delavske progresivne vlade, kar je mogoče edino če pride do sporazuma med strankami opozicije. Vsled tega so tudi mnenja posameznih krogov, da morda pride do ponovnih provincialnih volitev še to jesen.

Izvršni Odbor delavske progresivne stranke, je na svojem zasedanju zadnjega tedna sprejel resolucijo s katero urgira formiranje koalicijske vlade med CCF, liberalno in delavsko progresivno stranko, kot zagotovitev za uspešno izvedbo vladnega programa.

Njegov naslov je: Gnr. Kosmrly J. I. B-71186

BN. and PS. Hospital Canadian Army Overseas.

"EDINOST"

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing Proprietor
in Slovenian LanguageRegistered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47939 C. F.

EDINOST

Izhaja vsak petek v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.Dopisi brez podpisa se ne vpoštevajo. Rokopis nenaro-
čenih člankov in dopisov se ne vrača.

Neizbrisan spominski dan

Dne 6 septembra 1944 bo šel v eno najpomembnejših spominskih dnevo povesti Slovanov narodov v borbi za svobodo in obstoj. Ta dan ostane v neizbrisnem spominu ne samo radi njegovega povestnega pomena in narodnega sorodstva narodov velike Sovjetske Unije in Jugoslavije, ampak tudi vsled svoje mednarodne solidarnosti v borbi za interese narodov in človeštva.

Tega dne so odjeknili prvi spojitveni klici slavni armad — Rdeče Armade Sovjetske Unije in pa Narodno-osvobodilne armade Jugoslavije.

Težko je v kratkih besedah opisati srečnost tega dneva. Ta dan bodo najbolj opisali narodi Jugoslavije, njegovi novi narodni voditelji in narodni pesniki, katerih dela se začnajo z tisoč let trpljenja, mučenja in zapostavljanja narodov Jugoslavije, a kažejo svetlo pot v Novo svobodo in srečno življenje.

Tisoči naših junaških bojevnikov in bojevnic, ki so zmrzovali po visokih planinah in prezrili svoje lastno življenje za bodočnost svojega naroda, ki so se kakor levi borili skoraj dve leti praznih in golih rok proti podivjanih tolpe nemškega fašizma in domačih izdajalcev — pa matere, žene in dekleta, ki so pričale strahotam početja nemških razbojnikov — ti bodo zmožni opisati ta srečni dan v člankih in pesemskih akordih, spojitve dveh slavni armad.

Dne 6 aprila leta 1941, zagrneli so prvi strel črnih sil neprimerne nazadnjaštva ob jugoslovanski meji. Do zob naoborožene nemške fašistične tolpe vdrle so na jugoslovansko ozemlje in začela se je dotledaj v vsej zgodovini neprimerna kalvarija narodov Jugoslavije. Zaprav najrnejša in najbolj krvava zgodovina, toda obnem pomembnejša za nadaljni obstoj, narodno čast in obstoj.

Do vrhunca svoje "nepremagljive" slave, nemška vojna sila, je kaj kmalu zdrobila odpor bivše jugoslovanske armade, toda ne narodne zavesti in narodnega odpora. Nemška fašistična ideologija ni računala na to, da je mogoče doseči časne vojaške zmage, celo poraziti gotovo armado — ni pa mogoče zatreti narodne zavesti. To dejstvo je dokaz žive pričujočnosti, če tudi so se v naši sredini dobili ljudje, ki so podpirali zamisel nemške "nepremagljivosti", ter napovedovali skorajšnji poraz Rdeče Armade.

Toda narodi Jugoslavije niso obupali in se niso udali. Vztrajali so v popolni zavesti, da pride za gotovo dan popolne zmage nad nemškim fašizmom. To zaupanje so polagali Rdeči Armadi od začetka svoje krvave in neprimerne borbe.

Tri dolga leta so torej pretekla predno se je uresničila njihova želja. Tri dolga leta ne samo krvave in neprimerne borbe, brez orožja in najnujnejših potrebščin ampak tri leta, ki bodo iz podanih podatkov enkrat po skončani vojni, pretresala čitatelja ob čitanju strašnih zločinov, neprimerno trpljenje in muke, skozi katero je šel naš in drugi narodi v Jugoslaviji. Toda zaeno tri leta vztrajne in naporne borbe proti domačim izdajalcev na znotraj in zunaj Jugoslavije. Naposled pa tri dolga leta predno je zbral svoje narodne moči, organiziral svojo slavo in neumrljivo armado, katera danes v bratskem spoju z Rdečo armado, drobi kosti fašističnim morilecem na balkanskem polotoku in polaga dejanske pogoje za Novo svobodo federativno Jugoslavijo.

Dan popolnega osvobodjenja ni več daleč! On je bližje z vsako uro in minuto, posebno sedaj, ko je slavna Rdeča Armada — Slovanska armada, katera je zadala smrtni udarec nemški "nepremagljivi" sili pri Stalingradu ter rešila narode in človeštvo pred fašističnim suženjstvom vred z vztrajnostjo Narodno-osvobodilne armade in pa zavezniškimi armadami Vel. Britanije, Združenih držav in Kanade.

Dan spojitve Narodno-osvobodilne armade z Rdečo Armado, ostane neizbrisan dan v povesti narodov Jugoslavije in Sovjetske Unije!

O takozvani sredini

(Radio govor Prof. Borisa Furlana. B.B.C. London 8. julija 1944. v slovensčini).

Ponovno sem govoril s tega mesta o onih nesrečnih sinovih slovenskega naroda, katere je kriminalna klika prevarala in pregoljufala, da so se podali v službo okupatorja, in mu pomagajo v borbi proti OF. Malo je teh nesrečnežev, in njih usoda je zapečaten, kolikor se ne javijo nemudoma najbližjemu poveljstvu NOV. Sodba zgodovine je neizprosna, in enako je sodba njenega izvrševalca, naroda, ki mora v svrhu samoohranitve eliminirati iz svojega telesa kati kriminalne infekcije. O teh nesrečnežih, kratkega ali zmešanega razuma, ne bom več govoril, in ne bom jih znova in znova pozival, naj svojo zmožnost spoznajo, spregledajo in se podajo na pravo pot. Če jih doslej niso mogli prepričati razlogi etike in prosto človeške dostojnosti, in — kar je pri teh tipih odločilnejše — če jih zgolj sebični oportunistični račun še vedno ni uveril, da si morejo rešiti golo življenje samo, če takoj dezertirajo iz belogardističnih formacij in skušajo z aktivnim dejanjem oprati od sebe kri, ki so jo prelili v bratmorni vojni jim ni pomoči. Propadli bodo, neslavno in nečasno.

A za temi nesrečnimi zapeljanci, kratkega ali zmešanega razuma, so stali ljudje z visoko razvitim preračunajočim razumom, a mrzlega srca. Da sebe ohranijo na oblasti, so si izmislili nevarnosti in da je vera v nevarnosti in da je borba proti OF verska dolžnost. Na lastno pobudo so organizirali, izrabljajoč verske institucije, razpredeno ovađuško mrežo po vsej Sloveniji in jo postavili v službo okupatorja. Oni so organizatorji belogardijskih formacij, in plavogardijskih formacij za aktivno borbo ob strani okupatorja proti NOV.

Ti ljudje niso kratkega ali zmešanega razuma. Sprevideli so že, da so stavili na napačnega konja, in da tečejo nacističnim okupatorjem poslednje minute. Nekateri od njih so se že spravili na varno, v strahu pred svetim maščevanjem naroda, in prepustili izvrševalce svojih ogabnih načrtov usodi. Nekateri pa so še ostali na terenu, odločeni, da še nadalje uporabijo zvijačo in prevaro. Igra jim je tolikokrat uspela, zakaj jim ne bi še enkrat, si mislijo. Če jim ni uspel račun z okupatorjem, zakaj jim ne bi sedaj uspel račun z zavezniškimi? Pomislekov najpreprostejše dostojnosti ti ljudje ne poznajo, in če so sedeli pri banalnih s fašističnimi mogotci in generali, če so potem napisali nemški vojni in gestapovski gospodi, zakaj ne bi

Govor prof. Borisa Furlana

(Radio-govor Prof. Borisa Furlana, BBC London 15. julija 1944. v slovensčini).

Nedavno tega sem se sestal z Belgijcem, ki je pravkar prispel iz osvobojenega jugoslovanskega ozemlja. Dalmatinski tovariši ga bodo takoj prepoznali, če jim ga opišem kot visokega, slonkega mladeniča črnih las in rjavih oči z veliko brazgotino na desni roki, spomin na rano v abesinski kampanji. Prinesel mi je partizanske časopise, brošure in fotografije, ter pripovedoval o svojem življenju med partizani.

Zagledal sem se v slike teh junaških Dalmatincev, v njih oblike, izrazajoče toliko prestanega trpljenja in gorja, in toliko nezlomljive vere v sedanost in bodočnost. Dalmacija, dežela tako slavne preteklosti, zibelka svojstvene kulture in edinstvenih mediteranskih državnih tvorb. Koliko tujih zavojalcev si je v teku dolgih stoletij skušalo osvojiti zemljo in duha naroda ki prebiva pod tako čudovito modrim nebom in tako edinstveno jasnim a grenkim Jadranom. V dolgih stoletjih tuji osvobodilci niso mogli ukloniti ali zlomiti duha naroda, ugrabljene zemlje ne pridržati. V uri poslednje in največje preizkušnje se je narod, ki prebiva na tej posvečeni zemlji, izkazal vrednega velikega izročila. Ne bes sovražnih hord, ne požgani domovi in vasi, ne masovno klanje, deportiranje in zapiranje v koncentracijske taborišča niso mogli zajeti ali zadušiti plamena narodnega odpora. Vso deželo zajame narodno-osvobodilna borba, brez števila so dela junaštva, smelih podvigo in samožrtovanja, težji udarci, ki jih dobiva barbarski okupator od dalmatinskih brigad.

Moj belgijski znanec mi pripoveduje o svojih vojaških pohodih in o brezmejni radosti, s katero gredo partizani v akcijo, pripoveduje mi o velikem partizanskem spoznanju: absolutna vera v vrednote človeškega dostojanstva, ki jih predstavlja vsak član občestva, in nezlomljiva volja, te vrednote uresničiti. Velika nova ljubezen, ki z neodoljivo silo mu odkrije novo življenje, zajame vsakega partizana, ki je resnično vredno življenje, svet v katerem ne velja račun osebnega udobja in egoistične koristi.

Moj belgijski znanec mi pripoveduje o trpljenju naroda in dežele, o Splitskih in Biokovskih, o Sinjski Krajini in Mučeniški Zagori, in o otokih, teh naših čudovitih dalmatinskih otokih, primerljivi čudovitega junaštva in neizrečnega gorja. Pripoveduje mi o delu narodno-osvobodilnih odborov, teh izrazov novo vstajajoče resnično ljudske demokracije, pripoveduje o Svobodni Dalmaciji, in njenem uredniku drugo Pavu Lukinu in njegovih sodelavcih, o komiteju AGI-PROP-A. Ogledujeva si posamezne številke Svobodne Dalmacije in občudujeva

jutri sedeli za isto mizo z zavezniškimi generali? Zagotavljali bi jih, kako so s srcem bili vedno na njih strani, kako so obsojali početje črnih in rjavih sraje, in seveda, tudi bele in plave garde. A po drugi strani — tako bodo govorili — je tudi OF mnogo zagrešila. V OF, ljudje, brez političnega iskustva, mnogo idealizma, in v njih. A prenapeteži so, in ž njimi je treba ravnati modro in prizanesljivo, pa bodo že prišli na pravo pot, kakor izgubljeni sin. Seveda, to gre brez besede, priznati morajo naše iskušeno vodstvo in se nam ukloniti.

Ta račun takozvane sredine se ne bo posrečil, in važno je, da oni v Ljubljani, ki računajo na prizanesljivost, ali bolje rečeno, na naivnost zavezničkov, to vedo. Nobena zunanja sila ne bo rešila kolaboracionistov, direktivnih ali indirektivnih, od nezasluzne kazni, edini, ki jih more rešiti in jim vrniti vrednote človeške dostojnosti, je slovenski narod sam. Slovenski zid dolgo in trdo šolo življenja narod je suveren, šel je sko-

ja, ter bo pravičen in nepristranski sodnik.

osnovnega duhovnega nastrojenja, in delegati, ki so se po mladinskem kongresu neposredno vrnili na položaj, so kulturno delo tam le nadaljevali.

Ko se je belgijski prijatelj od mene poslovil, mi je dejal: na nove obali in v nove borbe me kliče dolžnost. V svojem srcu ponosem spomin na sveti plamen, ki oživlja vašo borbo za svobodo. Vseeno je, kje se borim proti istemu osnovnemu zlu človeštva: Ali na negostoljubnih tleh Abesinije, ali pod vašim soncem ramo ob ramo z vašimi pravljivi junaki, ali kjerkoli. Za uresničenje istega vsečloveškega ideala smo bratje v orožju in v duhu, in taki bomo ostali po končni zmagi.

Naj Ti bo vojna sreča mila, belgijski tovariši, borec za novo svobodo življenja.

Iz borbene Jugoslavije

V neosvobojenih področjih Jugoslavije se že več tednov bije boj za žetev. Ženske in omladina delavske brigade pobirajo zemeljske pridelke pred nosom okupatorja. Partizanske enote neprenehoma napadajo sovražnikove prometne žile, da bi onemogočile sovražniku prevažanje kornice v Nemčijo. V eni noči je bilo požetih 230 hektarjev žita blizu sovražniške linije v Slavoniji. V enem drugem kraju Slavonije, je vse žito katero je pustil sovražnik prevzelo ljudstvo in odpeljalo v 1538 vagonih Narodno Osvobodilni Vojski.

V Baniji blizu Petrinje je mladina pobrala 38.820 stozrjev kornice v dveh nočeh, v neposredni bližini nemških bunkerjev. V drugih krajih Banije se je 1400 srbskih in hrvaških otrok vrglo na delo in, ko so zbrali vse žito v okupiranih krajih so ga odpeljali v osvobodjeni del Banije. V Istri je 400 žena zaščitnih s stražo Prve istrske brigade prišlo na Cetinjsko Polje poželo vse žito in ga preneslo v sigurno skrivališče.

Oblasti Osvobodilnega gibanja poizkušajo oživiti obrt. Na osvobojenem slovenskem ozemlju je bil sklican prvi sestanek zastopnikov oblasti in obrtnikov. Od-

ločeno je, da se osnuje trgovske zadruge v svrhu da se zunaj kot v deželi takoj nabavi nujne industrijske in obrtne produkte.

Obrtniki in trgovci bodo imeli popolno svobodo ustanavljati imenovane zadruge, ali cene bodo kontrolirane po oblasteh. Denarni zavodi so ponudili obrtnim in trgovskim zadrugam potreben kredit.

V Slavoniji so mnoge češke in slovaške žene organizirane v anti-fašistični ženski borbi. Žene dveh vasi, ki so nastanjene po čehih — Otkapi in Lipovac v Sremu — doprinašajo največ hrane Narodno osvobodilni vojski v tem okraju, čeprav so obe vasi precej majhne. Vsi njihovi sinovi so v češki brigadi Narodne osvobodilne vojske.

Tristopedeset delegatov iz celega Hrvaškega Primorja in otokov Krka in Raba, je bilo prisotno na prvi okrožni konferenci ženske anti-fašistične fronte za Hrvaško Primorje. Na konferenci je ustanovljena organizacija Primorskih žena, ki znatno prispevajo osvobodilni borbi. Okrožni odbor tiska politično-kulturni časopis pod imenom "Primorka". Ta časopis se raznaša tudi v vseh okupiranih krajih Primorja. ZOJSA.

PISMO IVANA STARČEVIČ

KATERI JE PRED ENIM LETOM IN POL ODŠEL Z VEČJIM ŠTEVILOM NAŠIH BOJEVNIKOV ZA NARODNE INTERESE IZ KANADE V JUGOSLAVIJO

Bari, Italija. — Dragi prijatelji! Že davno je bila moja želja da vam se pisмено javim in tudi zvem od vas, kako ste tamkaj. Ker pa ni bila priložnost ravno naklonjena brez da navajam vzroke, vam bo razumljivo če se spomnite v kakšni službi se nahajam v Jugoslaviji.

Ne vem ali se je kateri od mojih in vaših tovarišev javil, posebno oni, ki so šli z menoj v pomoč našemu narodu v stari kraj. Z Pavlom (verjetno Paveličem - ured.) in s Petrom (Erdeljem - ured.), smo se ločili še pred enim letom in pol. Črnege (Steve Serdar - ured.) sem videl pred nedavnim, kakor tudi Nikolajem pred tri tedna. Vsi so primeroma dobro in zdravi. Jože in Božo (misli Jože Šarič in Božo Prpič - ured.) sem srečal pred enim letom, toda od tega časa nisem slišal o njima ničesar. Z Nikom (Pavičičem) in Štuhmanom, smo se končno pozdravili.

Zadnje leto sem prebil v bolnici in tekom poslednjih štirih mesecev, sem začel okrevati. (Če tudi v pismu ni navedeno kake narave je bolezen iz opravičenih razlogov, se smatram, da je tovariš Starčevič bil težko ranjen - ured.)

Povejte Staremu (Nikoli Kovačiču, gl. organizator Združenega Odbora - Ur.) da ga pozdravlja njegov sin Milan in hčerka Vera, oba sta pri Partizanih. Govoril sem z njima in sta oba zdrava.

Dragi prijatelji! Prosim vas, ko dobite to moje pismo, da mi takoj odgovorite, zaeno mi pa pošljite nekoliko izvodov našega tiska. Slišal sem, da ste začeli z kampanjo za pomoč našemu narodu. Napram poročilom je razvidno, da vam gre precej dobro kampanja. Saj ni nobenega razloga, da bi ne bila uspešna, ker pomoč je neizmerno potrebna. Narod in N. O. Vojska pričakuje vsestransko pomoč od svojih najbližjih in od zavezničkov. Vaša je dolžnost prožiti pomoč.

Ko bo priložnost boljša in bodo vzpostavljene direktne vezi, vam opišem vse obširnejše. Sporočite mi kako je z njim in kje se nahaja Matija Siauš. Rad bi zvedel vse podrobnejše novice o vašem delu in drugih aktivnosti za pomoč narodno-osvobodilni borbi.

Za sedaj naj zastopuje in vas vse skupaj pozdravljam z antifašističnim pozdravom pri Novosti in drugimi naprednimi časopisi, organizacijah itd. Pozdravlja vas tudi Rade Božanič.

Vaš
Ivan Radošević.
Opomba uredništva: To-

variš Starčevič je eden od mnogih hrvaških, srbskih in slovenskih anti-fašistov, kateri so hiteli v pomoč junaški borbi našega naroda. Ivan Starčevič se je nahajal v Vancouverju, predno je odšel v Jugoslavijo, ter je njegov rojstni kraj Mrkop-

Popolna Koordinacija Partizanov s Savezniki

ZNACILNA IZJAVA TITA

Speciolen poročevalec Associated Press-a, Joseph Morton, ki predstavlja celokupni ameriški tisk na osvobojenem teritoriju Jugoslavije, javlja da so bili narejeni načrti za maksimalno koordinacijo vojniških operacij med Zavezniškimi silami v Italiji in Narodno-osvobodilne vojske v Jugoslaviji na sestanku Churchill in Generala Wilsona s Maršalom Titom, ki se je vršil pred kratkim. V bližnji bodočnosti se lahko pričakuje ameriške akcije britanske in ameriške vojske na širši bazi.

Poleg razgovora s Churchillom, je Maršal Tito razgovarjal s ameriškim Generalom Ira C. Eaker-om glavnim komandantom Sredozemskih zračnih sil, s Vice-Maršalom William Elliot-om komandantom novo-ustanovljene Balkanske zračne sile, s Generalom Harold Alexander-om, glavnim komandantom zavezniške vojske v Italiji, ter s brigadirskim Generalom William Donovanom, direktorjem ameriškega urada Office of Strategic Services in s predsednikom

Kraljevske jugoslovanske vlade, Dr. Ivan Šubašič-om.

Tito je povdaril specialni značaj njegovih razgovorov s Generalom Donovanom, ker je vzelo dolgo časa predno se je spoznalo v Ameriki o resnični in stvarni situaciji v Jugoslaviji.

Na svojem sestanku s Churchillom, je Tito uspel da osigura več pošiljk orožja za Narodno osvobodilno vojsko.

Tito je dosegel popolnen sporazum s Šubašičem o razpolaganju Jugoslovanske kraljevske mornarice. Ostali deli razgovora se nanašajo na Jugoslovansko vojsko in na Jugoslovansko zlato, ki se nahaja zamrznjeno v inozemstvu, ter na prejem pomoči od UNRRA.

Končni sporazum Kraljevske vlade s Nacionalnim Komitetom osvobodjenja je dejal Tito zavisi, od sledečih predpogojev: koliko bo vlada delala za narod in za Narodno osvobodilno vojsko, do kakšne mere bo ta vlada popravila napake prejšnjih vlad, ki so delovale proti narodu in do katere mere dela za zedinjenje vseh nacionalnih sil.

Nekoliko pojasnila

V našem društvenem in organizacijskem delovanju, pojavlja se dostikrat nepravilno stališče posameznika in pa pojasnitev o razliki med podporno in protifašistično vse-narodno ustanovo. Na primer čuli so se prigovori: "Kaj nam je treba Zveza Kanadskih Slovencev — drugi so zopet na svoj način našli prigovor glede podpore društva Vzajemne Podporne Zveze Bled", namreč da je njegov obseg premajhen glede zavarovalne po primeru večjih in močnejših podpornih društev.

Ker ste to dve po svoji vlogi in delovanju različni ustanovi, dasi pa zadržujete vrednosti za vsakega Slovenca in Slovenco, je potrebna pojasnitev za eno in drugo.

Recimo da imajo prav oni, ki trdijo, da je kanadskim Slovencev in Slovenkam nepotrebna narodno-kulturna organizacija, kam bi prišel slovenski narod, če bi imel take voditelje? Verjetno je, da bi ne prišel v veljavo in bi se ne vedelo za njega tako, kot se ve. Nadalje trdijo taki: "V Kanadi smo in je brez pomena, da se pečamo z kakršnimi koli stvarmi, ker nas je premalo." Tako modrujejo sicer v nezadovoljstvu številu posamezniki, katere je prevzela bodisi zavist ali so pa tako daleč zaostali od realnosti življenja in razmer, ki skupno izražajo dejstvo, da je narod, ljudstvo, delavci in delavke ne samo z organiziranim delom uspešno dosegli celoten ekonomski napredek, ampak da je vse to bil predmet razprav, posvetovanja in tudi zahtev raznih ustanov v našem družabnem redu. Prav nič ni samo ob sebi prišlo in tudi ne bo v bodoče.

Danes vsekakor tudi slepec sprevidi potrebo take organizacije, kajti ravno takim organizacijam in narodnim ustanovam v večjem obsegu gredo zasluge, za uspešno zmago nad fašizmom in vsemi njegovimi privrženci, kakor tudi za utiranje pota in načina za pravično rešitev povojnih vprašanjih med narodi.

Glavno poročilo druge redne konvencije Zveze, samo za sebe pojasnjuje v obširnih obrisih vrednosti Zveze Kanadskih Slovencev. Najbrž da nihče drugi kot delegati in delegatkinje, ki so se trudili izboljšati celotno delovanje Zveze na podlagi izkušnje za preteklo leto, se čutijo ponosnih vred z članstvom svojih odsekov, da smo kanadski Slovenci skoraj po številu najmanjša narodna skupina v tej deželi, dosegli tako velik in lep uspeh na polju narodnega in protifašističnega dela.

V kolikor se tiče podpore druga družva VPZ, Bled, je povsem drugo vprašanje. Prvič to je podporno društvo, katero se peča z problemi zavarovalne proti nezgodi, boleznim in tudi smrti. (Nadaljevanje na 4. t.)

Pozdrav Zvezi K. Slovencev in Edinosti

BRATJE IN SESTRE:

V imenu tretje redne konvencije Vzajemne Podporne Zveze Bled, se vam iskreno zahvaljujemo za pozdrave tretji konvenciji in vam čestitamo na dosedanem plemenitem delu v prid svobode in enakopravnosti našega naroda v Novi svobodni federativni Jugoslaviji.

Enako izrazamo zahvalo uredniku Edinosti, George Matesič-u, za pozornost, za članke in dopise v duhu bratske sloge in vzajemnosti, kateri so omogočili celotni napredek v društvenih in organizacijskih zadevah. Anton Novak, konvencijni predsednik.

Zadnja priloznost Bolgarije

Predsednik bolgarske vlade Ivan Braganjov je 17-ega avgusta pred izredno sejo Sbornja (bolgarskega parlamenta) izjavil, da je "vlada sklenila odstraniti vse zrepke, ki so na poti bolgarskemu narodu v njegovih težnjah k svobodi". "Večina bolgarskega naroda" je nadaljeval Bagrianov, "ni nikdar želela da se meša v vojno med velikimi silami. Vlada naznanja, da bo to željo v vsem vpoštevala."

Prepričani da je Nemčija poražena, bolgarski oblastniki so naekrat začeli kazati veliko ljubezen do svojega ljudstva. Ali ta nova ljubezen je samo izraz njihovih obupnih poizkusov, da bi se rešili z osovinske ladje ko tone in s tem ponovijo precedent iz 1918-tega leta, ko je izhod Bolgarske iz vojne usodno oslabil južni bok Centralnih sil in pospešil njih kapitulacijo. Prestiž Nemčije v Sofiji stalno peša, radi nacističnih porazov na vzhodu, zapadu in jugu ter upora Hitlerjevih generalov in končno radi turškega odloka da pretrga diplomatske vezi z Reichom. Danes celo najgorečnejši pristaš Nemčije sprevidi, da je vojna izgubljena in njegova zadnja nada da bi zadržal svojo oblast je hitra sklenitev posebnega miru.

Protinarodni oblastniki Bolgarije so še pred italijansko kapitulacijo začeli iskati izhoda iz svoje zapletene situacije. Takrat so, medtem, še poizkušali zadržati ves plen, katerega so dobili s pomočjo svoje zveze z Hitlerjem. Razumljivo je da so zavezniki te pogoje odbili. Danes je bolgarska vlada pripravljena biti skromnejša v svojih zahtevah in bila bi zadovoljna s predvojno mejo Bolgarske in Južno Dobružo, katero ji je Rumunija odstopila leta 1940, a katero sta priznala Rusija in Anglija.

Tragedija Bolgarske, katere je pripeljala do današnjega težkega položaja je v tem, da v teku zadnjih dveh desetletij njeno ljudstvo ni imelo besede v formuliranju državne politike. Zadnja vlada ki je imela široko ljudsko podporo je bila vlada bivšega kmetkega vodje Stamboljskega. Ta veliki apostol južno-slovanke enotnosti je bil 1923 leta odvržen in ubit po kliki pro-fašističnih častnikov, prodanih intelektualcev in macedonskih teroristov, ki so zastopali pokvarjeno buržoazijo in dinastijo. Bolgarski narod se je spontano dvignil proti tem uzurpatorjem, ali njegov upor je bil zadušjen v potokih krvi. Umor 30.000 najboljših sinov Bolgarije je oslabil življenjske energije dežele in znatno vplival na njeno nadaljnjo katastrofalno smer. Vendar, niti teror niti demagogija nista bila zmožna iztrebiti demokratičnih težnjah bolgarskega ljudstva. Vladajoča oligarhija ni nikoli dosegla resničnega temelja med ljudstvom in njen položaj je ostal nestalen.

Jez med bolgarskimi vladarji in ljudstvom je bil zvičajno izkoriščen po Goebelu, katerega znana propaganda "rudečega strašila" je posebno vplivala na oblastnike. Oni so namreč smatrali zemljepisno bližino Sovjetske Rusije kot stalno grožnjo. Z druge strani pa, so resnični čuti navadnega Bolgarja do Rusije dobro znani; njegove so simpatije vkoreninjene v plemenski in jezični sličnosti in na čutu hvalečnosti do velikega slovenskega brata, ko je 1878-ose osvobodil Bolgarijo od stoletnega truskega jarma. Caristična Rusija je bila dolgo smatrana zaščitnik Bolgarije, a velike socialne izpremembe ki so sledile revoluciji leta 1917 so še bolj poglabile simpatije osiromašene in izkoriščane bolgarskega ljudstva do Rusije. Vsi poizkusi bolgarskih oblastnikov da postavijo umetne pregrade med bolgarskim ljudstvom in Rusijo so propadle, a ko je avgusta 1940 moskovski nogometni klub obiskal Sofijo, so spontane manifestacije množice ospulne tuje opazovale.

Novembra 1940, je Sov-

jetska vlada predlagala Bolgariji pakt medsebojne zaščite, katerega je prebivalstvo navdušeno pozdravilo in za katerega se je celo izreklo 140 do 150 poslancev nedemokratsko izvoljenem parlamentu. Ali vladajoča klika ni sprejela sovjetskega predloga, ampak je, dosledna svojemu pro-nacističnemu premcu do logičnega konca, vezala marca 1940 Bolgarijo za osiše. Ona je računala na pomoč Hitlerjevih bajonetov da podpre svoj majavi položaj, da drži narod podjarmljen in istočasno realizira šovinistični sen o Veliki Bolgariji.

Medtem, navzlic stalnemu nemškemu pritisku, kralj Boris in njegovi dvorjani se niso upali pretrgati odnošaje z Rusijo ker so se bali posledic takega početja. Položaj Bolgarije kot osiščnega satelita je torej zares nenavaden. Ona se ni borila na nobeni večji fronti, ampak je svojo aktivnost omejila na vlogo žandarjev na Balkanu, dokler so njene Črnomorske luke rabile Nemcem za baze proti Rusiji. Po besedah Maršala Tita, Bolgari se v svojih spopadih z Narodno osvobodilno vojsko Jugoslavije niso borili z nobenim navdušenjem.

Od pretekle jeseni Moskva je vse bolj pritiskala na bolgarsko vlado, da zapusti Osiše, a istočasno apelirala naravnost na ljudstvo skozi najznamenitejšega sina Bolgarije, junaka Lepziškega procesa, Djordja Dimitrova. Ti apeli niso bili zastojni. Čeprav je Bolgarija polna koncentracijskih taborišč in čeprav je že na tisoče njenih narodnjakov plačalo z življenji za svojo antifašistično delavnost, gibanje upora proti pro-nacističnemu režimu stalno raste. Nešteto slučajev sabotaže in napadov na Nemce se dnevno dogaja po celi deželi. Vplivni pronacistični voditelji so pogosto (Nadaljevanje na 4 strani)

Pozdravljamo spojitev Rdeče z N.O. Armado

Toronto — Minulo nedeljo se je vršil javni shod, ki ga je sklical mestni odbor južnoslovanških organizacij za pomoč "Svobodni Jugoslaviji." Shoda se je vdeležilo precejšno število Slovencev, Hrvatov in Srbov v znamenju zgodovinske spojitve Rdeče z Narodno-osvobodilno armado pod vodstvom maršala Tita.

Vdeleženci so navdušeno pozdravili predstavnštvo treh bratskih narodov, namreč govornike, ki so v duhu bratske enotnosti med kanadskimi Slovenci, Hrvati in Srbi, pozdravili zgodovinsko spojitev Rdeče Armade z Narodno-osvobodilno armado pod vodstvom maršala Tita.

V imenu Slovencev je pozdravil navzočega br. Sherzav. V svojem govoru je opomnil potrebo k skupnemu delu, za pomoč našim bratom in sestram v stari domovini. Zatem je govoril predstavnik od Zveze Kanadskih Srbov br. Boboljub Stevanov; zatem br. Marijan Kružič, urednik "Novosti"; Barbara Tončić, predstavnik krožka demokratičnih žena, ter naposled glavni tajnik Združenega Odbora Kanadskih Južnih Slovanov, br. Stefan Miošič.

Br. Miošič je v kratkih besedah razložil dosedanje delovanje Združenega odbora, ter naznanil, da je sprejel v gotovini okrog 100 tisoč dolarjev za pomoč Narodno-osvobodilni vojski in narodom Jugoslavije. Petdeset tisoč dolarjev je dejal br. Miošič, odbor določil za nakupitev zdravil in naprav mnenju ministra za vojne nabave Mr. Brown, omenjene pošiljka bo v kratkem ali pa je že na potu na določeno mesto. Toda radi vojnih zadev in naprav izkušnjam pošiljk v Sovjetsko Unijo, vzame večkrat tri mesece predno prispje na določeno mesto. Br. Miošič je tudi pojasnil stališče Združenega Odbora napram Odboru Prijateljev Jugoslavije v Montrealu. Predno smo ustanovili Zdu-

Windsor — Po zaključku druge redne konvencije Zveze Kanadskih Slovencev in posebno ob priložnosti delavskih počitnic v tovarni kjer delam, za kar gredo zasluge avtni uniji, sem obiskal par naših naselbin v severnem Ontario, namreč, Kirkland Lake, Val D'Or in Malartic. Ker so te naselbine precej oddaljene ena od druge in kjer ni večje priložnosti za vožnjo, kakor je po bolj prometnih krajih, naposled pa tako kratak čas za agitacijsko priložnost za javni shod, izvenredne seje itd., seveda ni mogoče pričakovati večjega uspeha. Toda, če vpoštevalo vse to, tedaj lahko rečem, da se je dosegel prav dober uspeh, za kar gre zahvala požrtvovalnim delavcem in delavkam v omenjenih naselbinah.

Še predno sem se podal na pot, sem naredil si načrt, ustavi se to prvo v naši slovenski Metropoli Kirkland Lake. Kajti menda odsek Zveze po številu članov je največji, pa tudi polje je še precej obširno da se ga poveča.

Odbor odseka je šel takoj na roko in sklicali smo zborovanje članstva odseka Zveze. Kakor menda drugod tako tudi tukaj, je veliko raznih vprašanj, ki se tičejo organizacije, vodstva, odborov itd. Veliko teh vprašanj si smo pojasnili med sabo in upam, da bodo delno pomagala za nadaljevanje plemenitega dela, ki ga odsek in njegovo članstvo vrši.

Seveda proti volji sem moral zopet hitro na pot proti Norandi. Tamkajšnji rojaki so bili mnenja, da bi se ob povrnitvi iz Val D'Or in Malartic, zastavil v Norandi, kar bi jim dalo večjo priložnost za obvestiti članstvo in tamkajšne priseljenke. Tako sem se na priporočilo rojakov v Norandi podal takoj na daljnjo pot v Val D'Or in Malartic. Priznati moram, da sem bil prav lepo spre-

ženi Odbor Kanadskih Južnih Slovanov, se nismo strinjali z prej omenjenim odborom. Poglavitno pri tem je bilo to, da smo bili v skrbeh ali bo denar, ki bi bil namenjen za pomoč narodom Jugoslavije, ne prišel v naspornotne svrhe. Kajti ta odbor v Montrealu, je bil ustanovljen po prejšnjih jugoslovanških diplomatskih uslužbencih, predno smo ustanovili Združeni Odbor kar pomeni, da so nas v tem oziru prehiteli. Ko je Združeni Odbor potom svoje delegacije zaprosil dovoljenje pri kanadski oblasti za zbiranje pomoči "Svobodni Jugoslaviji", nam je bilo rečeno, da tako dovoljenje je izdano odboru Prijateljev Jugoslavije v Montrealu z katerim naj skupno delujemo.

Kaj si smo hoteli drugega, kakor skušati priti v pregovor z dotičnim odborom in če je le mogoče izkoristiti priložnost, da se čimprej pošlje pomoč našim trepečim narodom. Dosegli smo sporazum in sicer, da bomo delovali z dotičnim odborom za pomoč narodom Jugoslavije. Pri tem seveda naš odbor zadržuje popolnoma samosvojo avtoriteto in delovanje, kot organizacija posebej.

Znano je, da je maršal Tito dosegel sporazum z dr. Šubašičem, kateri je ministrijski predsednik vlade kralja Petra II. Z tem pa ni rečeno, da je maršal Tito, odobrili vzpostavitev bivših kraljevskih režimov v Jugoslaviji. Torej že iz tega nam bo bolj jasno stališče Združenega Odbora Kanadskih Južnih Slovanov napram Odboru Prijateljev Jugoslavije v Montrealu, je povdaril br. Miošič.

Na shodu sta bila enoglasno sprejeta dva pozdrava, eden maršalu Titu in drugi maršalu Stalinu.

V diskusiji za večji uspeh za pomoč Svobodni Jugoslaviji, pridobivanjem novih članov in članic, ter zbiranjem obleke in obutev, so po-

jet in pa tudi zahvaliti tamkajšnjim rojakom in rojakinjam za skupni uspeh. Po kratkem spopetovanju o vlozi Zveze Kanadskih Slovencev, ustanovili smo odsek Zveze. Takoj se je vpisalo 12 članov! Upam pa, da bo to eden dobrih odsekov v Val D'Or-ju Zveze Kanadskih Slovencev. Zatem sem šel še v Malartic. Tudi tam so bili pripravnici ustanoviti odsek Zveze. Vpisalo se je sedem članom in so obljubili, da bodo to število povečali med časom.

Torej kakor sem omenil za tako kratko dobo ki sem jo imel na razpolago in pa vsled oddaljenosti teh naselbin, sem prav zadovoljen z uspehom. Upam pa, da so tudi tamkajšnji rojaki zadovoljni z mojim obiskom, če tudi je bil res kratak, bolj reče-no za par ur.

Moj vtis o severnem Ontario

Delavske razmere v severnem Ontario s redko izjemo, so menda podobne razmeram v drugih naselbinah v industrijskih področjih. Delavci garajo leta in leta globoko pod zemljo, kjer je zaslužek precej trd in naporen. Marsikateri si želi spremembe toda kam se naj poda rečimo tisti, ki ima svojo družino, hišo itd. Tak navadno pravi, tukaj bom ostal; drugi pa komaj čaka da se povrne v stari kraj in tretji pa pravijo, ne delamo težko in smo se kar privadili tukaj podnebu in tudi delu.

Z gospodarskega stališča, nekateri naši rojaki lastujejo prav lep svoj dom z dobrim pohištvom itd. Nekateri in sicer premožnejši, so lastniki rečimo tudi več hiš, kar jim seveda z redno najemnino pomaga k boljšemu napredku. Drugi so zopet z manjšim premoženjem, darsi je življenje še precej dobro na splošno.

Družabni in gostoljubni so naši rojaki v severnem Ontario. Povsod kamor sem prišel, bil sem prav lepo sprejet, za kar se vsem skupaj prav lepo zahvaljujem.

Kakor sem omenil z gospodarskega stališča, je precej dobro pri njih, tudi družabni in postrežljivi so, toda če pogledamo drugo stran, ki ji navadno pravimo narodno politične strani, je pa seveda v marsikaterem oziru nedostatkov in nerazumevanja. Dosti je takih, ki se vsled enega ali drugega vzroka, niso rešili tistega "samostojnega" kmetijstva. Tak navadno sodi vse druge stvari okrog sebe iz svojega stališča. Ne vidi in nerazume stvari naokrog sebe in tudi neaupu nobenemu, kakor neaupu sebi. Tudi je takih, kateri verjamejo le dolarju; zatem zopet taki, za vsako drugo stvar ni škoda denarja, a je škoda dati za kako napredno, narodno ali delavsko stvar. Medtem duševni strah, pred "rdečim strašilom", notranja nevoščljivost in zavist, katere se pojavlja med organizacijskimi in društvenimi vprašanji, kar seveda ni pravilno, pa tudi ovira celotni napredek. Kajti organizacija Zveze Kanadskih Slovencev, je ustanovljena na svobodoljubni podlagi, katere se ne peča z politično pripadnostjo posameznika, kakor tudi ne z njegovim imetjem, ampak z delom za narodne stvari, po katerem tudi ceni posameznika. Kar je še bolj važno za pripomniti je dejstvo, da so protinarodni elementi uspeli med posamezniki, kateri trosijo neverjetno grde in nepošteno stvari proti narodno-osvobodilnega gibanja v

samezni člani si nadeli kvoto da bodo pridobili 25 članov, drugi da bodo zbrali zopet večje število čevljev, obleke itd. Ob tej priliki vpisalo se je okrog 50 članov in članic.

Predsednik pa je predno je zaključil shod, povdaril da vsak kateri ima kaj za odati obleke, obutve itd., se naproša, da bodisi prinese v skladišče na 386 Ontario St., ali pa o tem obvesti mestni odbor, kateri bo skrbel zato, da se vse darove zbere in zloži v zaboje in pripravi za pošiljko.

Dopisnik.

Zobiska v severnem Ontario

starem kraju, kakor tudi proti posameznim voditeljem naših narodnih gibanj.

Če se ozremo nazaj in sicer v dobo od leta 1933, bomo prav z lahka razumeli odhod in zakaj izvira tako obmetavanje proti poštenih ljudi, narodnega in delavskega gibanja. Kdor koli misli, da je reakcija velikih rudniških družb se prelevila čez noč v narodne zaščitnike, ta se moti. Najbrž pa da delavci tudi niso pozabili posameznikov in pa skupin, ki so odkrito obtoževali posameznike radi unijske aktivnosti in marsikateremu delavcu prizadeli težke življenske in gospodarske posledice. Torej celotni zbor reakcije in protinarodnih elementov, kateri je gospodaril in skušal gospodariti z ljudstvom v prejšnjih letih, seveda mi izumrl, ampak živi in pod drugačnimi okoliščinami skuša razjedati delavske in narodne vrste z izmišljenimi obtožbami proti posameznikom in pokrotem.

Delavci se spominjajo kako so oni, ki so zagovarjali bivše protinarodne režime v Jugoslaviji, strahovali po naselbinah. Taki duševni zaslepljenci, ki se zbirajo pod okrije "srbske obrane", seveda niso izumrli. Taki danes ustvarjajo mržnjo po naselbinah in nezaupanje napram Narodno-osvobodilni armadi v starem kraju. Taki pravijo, da se je maršal Tito, prodal, da naši voditelji v Toronto, kradejo denar, kupujejo hiše, palače, nočejo delati in takih stotero izmišljenih neotesanih vprašanj z katerimi krmijo sicer one, ki se ne zanimajo za resne in resnične stvari tekoče dobe. Z tem pa seveda ni rečeno, da so vsi taki.

Ogromna večina naših priseljenec, so pošteni delavci in delavke. Veliko jih je, ki se trudijo poleg svojega rednega dela, da vsaj nekaj stote vprid narodno kulturnim interesom, posebno vprid pomoči našemu narodu. Da — ogromna večina so pošteni, marljivi in vsega spoštovanja vredni delavci. Toda kljub temu in za bolj trdnjejšo odločnost na polju dela za narodne stvari, priporočal bi sicer zelo skromno priporočilo, da se še bolj tesno oklenejo svojih organizacij; svojih podpornih društev; raznih narodnih zborovanj; sami med sabo skušajmo si pojasnjevati vsako najmanjšo vprašanje; posebno pa z pomočjo našega tiska.

Kako imenitni članki so naših voditeljev iz starega kraja. Naprimer: Jožeta Vidmar, Kardelja, Borisa Kidrič, Jožeta Rus, profesorja Bevk, profesorja Furlan, naših tukajšnjih voditeljev itd. In vse to dobimo v našem listu Edinost. Koliko nas pa je, da smo zmožni podati razlago in pojasnjevati drugim, prav posebno ob izmišljenih obtožbah v naselbini. Po mojem skromnem prepričanju kje je naš največji nedostatek, je pač v tem, da sami premalo polagamo pažnje za pouk med seboj. Ali bi bila kakšna zapreka, da vsaj enkrat na teden imamo skupno čitanje takih člankov? Mislim da ni zapreke in če bi stremeli za poukom o marsikaterem vprašanju, bi tak večer bil za nas vse skupaj ne samo obvezen, ampak nadvse vrednoten. Če je pri človeku hrana poglavitno vprašanje za obstanek njegovega življenja, tedaj je znanje neločeno vprašanje, katero odreja življenjskega položaja.

Zato jaz priporočam, da polagamo večjo pažnjo poučnim člankom. Čitajmo jih trezno in razsodno, posvetujmo se o vsebini in poučimo drug drugega. Kajti edino na ta način se bomo res pokazali, da cenimo kulturno našega naroda in polagamo največjo skrb, da jo tudi v njenem načelu razvijamo med sabo, to je v duhu bratske sloge in spoštovanja. Vsim onim pa, kateri še niso člani Zveze Kanadskih Slovencev — bratje in sestree — ne čakajte! Oklenimo se gesla, da je v slogi moč in napredek — v neslogi poraz in razpad.

Naprej na delo za močno Zvezo Kanadskih Slovencev!

Joe Miketič.

Iz Glavnega Tajništva Zveze

Dragi bratje in sestree:

Ker list Edinost še ni toliko razširjena kot nekateri drugi večji listi, je potem umevno, da tudi njen prostor ne more imeti posebno velikega obsega. Zato se moramo včasih v gotovih slučajih tudi omejiti z obsegom glede dopisov in poročil, katere so dostikrat važna in tudi potrebna za člane kakor tudi v posameznih slučajih ostale naše rojake.

Tako sem v tem oziru smatral za umestno tudi jaz, da sem malo počakal z tem mojim dopisom, ker kakor ste v zadnjih izdajah Edinosti čitali, je bil v priličnem obsegu njen prostor odločen kar je za nas vse najbolj važno, glavno poročilo, zaključki za bodoča dela, kakor tudi ostala poročila in izjave naše druge redne Konvencije, katere se je vršila 19. in 20. avgusta tukaj v Toronto.

Kakor navadno pri vsaki ustanovi, podporni, politični, verski, kulturni ali katerikoli že, se pri vsakem bolj važnem sestanku, dotičnih članov ali delegatov bodisi pri sejah, shodih, konvencijah ali kongresih; pregleduje in pretresa dotedajna dela in aktivnosti iste. Ko so te zadeve potom skupnega sporazuma rešene ali urejene, se potem na podlagi ugotovitve dotedajnega dela, ako to potreba zahteva, postavljajo nove ali pa bolj aktivne naloge pred članstvo za izboljšanje dosedajnega dela. Dostikrat se pa tudi iz enega ali pa drugega vzroka izvoli nova predstavnštva ali odbori, za izvedbo smernic nadaljnega dela in nalog, katere so na tem sestanku dotične ustanove sprejete.

Kakor je že bilo v Edinosti po bratih delegatih in sestrah delegatinjah, kateri so prisostvovali na naši konvenciji poročano, je naša glavna uprava in oblast "Zveze" konvencija, poleg ostalih važnih zaključkov za bodoča Zvezina dela, premenila Glavni Odbor, kakor tudi ostale odbore z večjo in manjšo izjemo.

Tako me je v tem slučaju doseglja čast, da sem prevzel Glavno tajništvo Zveze Kanadskih Slovencev. Dovolite mi, da se tem potom najskromnejše zahvalim za to častno, zelo važno in odgovorno, a obenem pa tudi bolj kot ne težavno mesto, posebej kot novincu na tem položaju, katero so mi bratje in sestree delegati in delegatkinje na Konvenciji izročili. U-

Pisma Zastopnikov in Naročnikov

Kississing — Cenjeni urednik: Prilagam denarno nakaznico v znesku tri dolarja za ponovitev naročnine na Edinost, obenem pa želim, da mi spremenite moj naslov.

M. Radović.

Toronto — Uredništvu je izročil br. J. Sheryak denarno vsoto \$15.00 za pet ponovnih naročnin.

Timmins — Cenjeno uredništvo: Tukaj vam prilagam tri dolarja za ponovitev naročnine, ter prosim da spremenite datum pri naslovu.

A. Starič.

Amhersburgh — Prilagam denarno nakaznico v znesku šest dolarjev, kar je za eno novo in eno ponovno naročnino.

V. Jagodic.

Geraldton — Priloženo dobite denarno nakaznico šest dolarjev za dve ponovni naročnini.

Ela Garbas.

Port Arthur — Cenjeno uredništvo: Prilagam denarno nakaznico v znesku \$12.00 za štiri ponovne naročnine. Medtem pošilja drugo nakaznico v enakem znesku in sicer za dve ponovni naročnini in šest dolarjev za tiskovni sklad. Naša vrla rojakinja Vera v pismu pravi:

"Tukaj smoj precej zaposleni s zbiranjem obleke in drugimi prireditvami za pomoč našim bratom in sest-

pam, da mi bodo tudi ostali člani Zveze, kateri niso mogli prisostvovati Konvenciji, dali v tem oziru zaupnico. Obljubljam vam, da bodem to mojo novo nalogo vršil po moji kar najbolj mogoče najboljši možnosti, točno in vestno. Dosedajni glavni tajnik brat Ludvik Troha po njegovem zatrdilu kar sam najbolje ve, ni mogel radi zdravstvenih ozirov ponovno sprejeti to častno in velevažno mesto.

Kot sem označil že prej, je to častno in velevažno mesto v tem mojem slučaju tudi bolj kot ne težavno kot novincu, v vršitvi tega odgovornega dela in dolžnosti. Ali sem uverjen in imam zaupanje z najskromnejšo željo, da mi bode kot zavestni člani Zveze pomagali v vršitvi te moje nove naloge in dolžnosti z nasveti v vaših dopisih o raznih zadevah in problemih, kateri se tičejo našega skupnega sedajnega in bodočega delovanja na Zveznem polju. Zatoraj tem potom apeliram na sve članstvo posebno pa brate tajnike odsekov, da mi bodo z dobro voljo in iskrenostjo pomagali v vsakem slučaju z predlogi, nasveti, ter raznimi drugimi sredstvi, katere bodo izboljšala in koristila našemu skupnemu delovanju.

Kot vam je že znano potom Edinosti in po prisotniških na Konvenciji, imamo pred seboj za bodoča dela zelo važne probleme, ki so bili zaključeni in katere nam je konvencija naložila za izvršitev. Med te najvažnejše spadajo v prvo vrsto pridobitve novega članstva v Zvezo, pomoč za stari kraj kjer narod daje nadčloveške žrtve za svobode nas vseh, in proširitev Edinosti.

Kakor sem že omenil glede omejitve dopisov v Edinosti, zato mi oprostite ker vam ne morem v enem izvodu lista podati vse moje mišljenje o raznem delovanju katere spadajo v naš sedajni in bodoči delokrog Zveze.

V prihodnjih izdajah Edinosti bomo o teh problemih kakor sedanjih kampanji za pridobitev novega članstva v Zvezo bodoči kampanji Edinosti, katere prične z prvim januarjem in konča z zadnjim Februarjem bodočega leta, ter vsemi drugimi vprašanji, ki so pred nami bolj obširno razpravljali za izboljšanje našega bodočega dela v Zvezi in večji uspeh naših skupnih interesov.

Z bratskimi pozdravi,

Frank Lavric, gl. tajnik.

ram v stari domovini. Pošiljam vam denarno nakaznico v znesku \$12.00 za dve ponovni naročnini in šest dolarjev so priložili za tiskovni sklad sledeči rojaki: Po dva dolarja: Nick Babič in Leo Levstak. Po en dolar: John Grebenc in J. Boban. Iskrena hvala našim gozdarjem!

Vera Marohnič.

Calgary — Cenjeni urednik Edinosti: Prilagam denarno nakaznico v znesku \$6.00 in sicer za eno ponovno in eno novo naročnino. Prosim da začnete takoj pošiljati list novemu naročniku v Združenih državah.

Matt Zalec.

Geraldton — Prilagam tri dolarja za ponovitev naročnine na Edinost. Veliko napredka listu Edinost, želi: J. Drašler.

Sudbury — Prilagam denarno nakaznico v znesku šest dolarjev za zaostalo in nadaljnjo ponovitev na list Edinost.

T. Marolt.

Timmins — Prilagam tri dolarje za ponovitev naročnine.

L. Lavrič.

Timmins — Priloženo vam pošiljam tri dolarje za ponovitev naročnine.

J. Šuštar.

Noranda — prilagam devet dolarjev za ponovitev treh naročnin na list Edinost.

J. Modic.

Za pomoč prizadetim od požara

Perron, Que. — Cenjeni Urednik Edinosti:

Prosimo priobčiti ta dopis v list Edinost za pomoč našim rojakom ki so zgubili domove v požarni katastrofi 7. julija v Pascalis Quebec. Darovali so iz Port Arthur \$57.000 katere je zbral Edward Troha.

Po \$10.00 odsek št. 7 V. P. Z. Bled.

Po \$5.00 Edvard Troha, in Dragutin Moguš.

Po 3.00 Nick Babič.

Po 2.00 Frank Babinac, Matija Rozman, Frank Ožbolt, Tony Cimprich in John Vertin.

Po 1.00 Tony Polič, George Lemaič, Frank Antič, Katarina Čadež, Josep Miklič, Frank Mali, Mike Matešič, Anne Sheppoboy, Draga Zatkovich, M. Zatkovich, A. Poje, F. Cimprich, Josef Levstik, George Požeg, John Grebenec, Tony Rugel, Frank Kozoglav, Josef Bambič, Joe Pavličič, Tony Jerše, Joe Kambič, Frank Turšič in Jakob Miklič.

Po 50c. Marija Papič in Vera Maronich.

Prav lepa hvala E. Troha za njegov trud in prav lepa hvala vsem darovalcem.

Iz Toronte so darovali \$40.00

Po \$20.00 Odsek Edinost št. 11 V. P. Z. B. Toronto.

Po \$2.00 Matt Anzin.

Po \$1.00 John Znidarič, George Mihelich, Frank Krnetz, Frank Seferlich, Peter Sterbentz, R. Zupan, John Seme, Joe Cestnik, John Sporar, Mat Ferkul, Frank Pirman, Anton Kozlevčar, Ludvik Troha in Ivan Mihelich.

Po 50c. A. Pečnik, M. Rogina, Joe Mihelich, Mery Anzin, Ivanka Škrabec, Mike Muhvich, Mat Koščak in Anton Hren.

Skupaj 40 dolarjev. To vsoto je zbral John Znidarič.

Prav lepa hvala in prav lepa hvala vsem darovalcem.

Od odseka št. 6. "Zvezda" Vancouver so darovali \$11.00.

Po \$1.00 Tony Malenšek, Frank Racetich, Frank Soddec, J. Brezovar, J. Popovich, John Legat, John Kraševac, Gust. Malenšek, Joe Zagar L. Jakše in J. Jakše.

To vsoto je zbral L. Jakše, Prav lepa hvala in prav lepa hvala vsem darovalcem.

Od odseka št. 13. "Planina" V.P.Z. Bled so darovali \$8.00

Po \$2.00 Steve Fugina.

Po \$1.00 P. Zalec, J. Bolha, J. Novak, E. Milakovich in Joe Progar.

Po 50c. Stanko Mihelich in Tony Bozel.

To vsoto je zbral J. Bolha, prav lepa hvala in prav lepa hvala vsem darovalcem.

Denar sem dal 1 polovico John Jankoviču in drugo polovico Frank Zobcu.

Od odseka št. 14 Sloga V. P.Z. Bled, Kirkland Lake so darovali \$12.00 in to za John Jankoviča \$8.00 in za Frank Zobca \$4.00.

Po \$2.00 F. Mele, za J. Jankoviča.

Po \$1.00 Frank Lovšin za J. Jankoviča, F. Grebenec za J. Jankoviča, M. Skube, Nick Kuzma, Frank Tekauc, Martin Novak, Rudolf Brozovich, Joe Balkovec, Antony Krajc in Frank Račič.

To vsoto je zbrala Mrs. Mery Račič. Prav lepa hvala za njen trud in prav lepa hvala vsem darovalcem.

Za prejeti denar se bodo posebej zahvalili katerim sem denar razdelil.

Pozdrav vsem Slovincem in Slovenkam, listu Edinosti pa mnogo naročnikov.

Joseph Prus, P. O. Box 100, Perron, Que.

ZADNJA PRILOŽNOST BOLGARIJE

(Iz 2 strani)

ma žrtve atentatov. Partizansko gibanje ki se je pojavilo v poletju 1941 je zadnje čase doseglo velik zamah. Okrog 30.000 Partizanov se bori v balkanskih planinah. Oni imajo svojo lastno radijsko postajo "Hristo Botev", ki redno apelira na bolgarsko vojsko naj odstopi iz Jugoslavije in Grčije, da naj se pretrgajo odnosi z Nemčijo in za sestavo demokratične vlade. Proti-vladna opozicija zedinjena v "Otačbenom Frontu" v katerem je zastopana večina močnejših Zemljoradniške Stranke, Delavske Stranke, Republikanska oficirska zveza z Damijana Volčeva, kakor tudi neke druge liberalne grupe. V Macedoniji se bolgarski Partizani borijo roko v roki z jugoslovanskimi in grškimi partizani. V Titovi Narodni osvobodilni vojski je bolgarski kontingent ki iz dneva v dan raste. Minulega januarja so bolgarske garnizije organizirale predčasni upor, katerega je Gestapo zadušil. Zavezniško bombardiranje je še bolj razžarilo uporniški duh ljudstva.

Maja je Rusija zahtevala, da se odprejo novi konzulati in da se 50.000 nemških okupacijskih trup takoj odpokliče. Nemški pritisk je tedaj bil dovolj močan, da prišli na odstop neodločno vlado Božilova in jo zamenjali s sedanjo vlado Ivana Bagrinova.

Kriza v bolgarski vladnih krogih postaja vse bolj ostra. Generali, ki so znani po svojih pro-nacističnih simpatijah, so se, ko so videli da je vojna izgubljena, obrnili proti vladi. General Lukas, bivši vojni minister je priprl. Generab Bojdev, pred kratkim poveljnik Četrte armije v Skoplju, se je pridružil proti-nemškim silam.

Nepopularnost vlade je dosegla svoj vrhunec. V svojem govoru v Plovdivu, bolgarski minister trgovine, Hristo Vasilev, je nedavno priznal da je vlada v "spopadu v vsemi klasami". Ministerstvo propagande je za-

prto, zaradi ekonomije pravilno. Minister notranjih del, Aleksander Stanišev, je obljubil brezpogojno pomiloščenje vsem nekomunističnim partizanom in je pripravljen zaustaviti represalije proti njihovim obitelji. Protizidovski zakoni so olajšani.

Diplomatsko pretrganje Turčije z Nemčijo je pospešilo ta proces. Bolgarski oblastniki ne morejo več natezati da so izolirani od zaveznikov, ter v nemožnosti izgnati Nemce, ki po naj-novejših poročilih sami zapuščajo Bolgarijo. Bolgarski diplomati v Ankari in Švici poizkušajo dobiti zvezo z zavezniki poslanci, medtem ko so bolgarski delegati pred kratkim bili pri Maršalu Titu v Macedoniji z namenom da dosežejo sporazum. Sovjetskim zahtevam za konzulate je zadoščeno in bolgarski oblastniki se mučijo da bi si pridobili simpatije sovjetskih diplomatov.

Pojolni bankrot pro-nacistične politike je priznan po samem Bagrinovu, ko je v že omenjenem govoru kritiziral prejšnjo vlado ker je zavlekla Bolgarijo v vojno "brez da vpraša ljudstvo". Bagrinov je tudi dejal, da je v Bolgariji ekonomski kaos, da se tam življenje temelji na nezakonitosti in da bol-

garski kmet, kateremu priporoča potrpljenje, nima niti srca na sebi in je prisiljen da hodi bos. Bolgarski oblastniki so pregledali da je prišla zadnja ura. Ali oni še vedno upajo, da se jim bo posrečilo zadržati svoje položaje s kakšnim "a la Bado-glio pobotanjem".

Medtem je potrpljenje bolgarskega naroda, ko se bori proti Hitlerju in domačim izdajalcem bolj kot nobeden satelitski narod, doseglo svoj konec. Bolgari želijo mir in demokracijo za katero so se tako vztrajno borili. Oni želijo najpristnejše odnose s Rusijo, zahodnimi demokracijami, a prav posebno z novo Jugoslavijo. Dve največji narodni gibanji na Bolgarskem — levo zemljoradniško in delavski — ki sta danes opora Otačbene Fronte, sta za Južno-Slovensko federacijo kakršno zagovarja Tito. V takšni federaciji Macedonija bi bila federativna enota ter bi s tem bil odstranjen vzrok največjih trenj med Bolgarijo, Srbijo in Grčijo. Če Bolgarski narod dobi popolno svobodo da sam odloča o svoji bodočnosti, Bolgarska bo postala središče miroljubnega in demokratičnega Balkana.

Organizacija Jug. Partizanskih Taborišč v Egiptu

Po pismu datiranem 23. maja t.l., katero je g. Peter Antičević, tajnik enega od okroglih odborov v El Shattu pisal svojemu prijatelju g. Jože Tomaševiću v Mont Ranier, Md., organizacija taborišč jugoslovanskih partizanskih beguncev sestavljajo sledeči organi:

.....4.) Tehniški — s sekcijami za javna dela, logorske delavnice, vzdržavanje zgradb in regulacija prometa.

5.) Zdravstveni — s sekcijami za ustno propagando, umetniške aktivnosti in propagando skozi tisk.

Begunci so organizirali svoje lastno gledališče, ljudsko univerzo (za izobrazbo odraslih), osnovno šolo, višjo šolo, tečaje za tuje jezike in tečaje za nepismene.

V taborišču vlada vzorna disciplina, red in snaga. Posebno hvalevredna je snaga, če se vzame v ozir neznosno klimo žarke puščave v kateri se El Shatt nahaja, ter omejena količina vode, ki je ljudem na razpolago.

.....Osrednji odbor, ki nadzoruje sledeče okrožne odbore:

1.) Upravni — s sekcijami za pošto službo, statistiko partizansko stražo, sodišča in splošno administracijo.

2.) Ekonomski — s sekcijami za hrano, obleko, obutev, kantino in blagajno.

3.) Prosvetni — s sekcijami za šolski pouk, izobrazbo odraslih, verski pouk in športne aktivnosti.

DOMOBRAVSKA PODIVJANOST

Rojak Jack Bolha nam je poslal izreke namreč članke, ki je bil pred nedavnimi priobčen v "Enepravniosti", in radi njegove vrednosti, ga ponatiskujemo za naše čitatelje.

V ljubljanski okolici se v zadnjih tednih odigravajo najhujši prizori izprijetosti slovenskih belogardistov pod firmo "domobranstva". Človek ne bi verjel tej podivjanosti, če bi ne pripovedovali o njej ljudje, ki se jim je posrečilo uiti iz domobranskih kremenjev. Tak primer nam nudi izpoved tovarišice Angele Kumšetove iz Vrbljenja, ki je domobranskim rabljem ušla z morišča. Poleg nje so tam iste noči 27. januarja odpeljani še sedem oseb. Bili so: Martin Furlan najtrdnější kmet v vasi, ki je bil zaradi svoje poštenosti in moštosti splošno priljubljen, njegova sestra Pavla, Kocjanova Micka in Lojzka, Franca Štrumbeljnova, mati osmih otrok, oče pa jim je umrl v internaciji. Ivana Lesica in Tekavčeva Micka, mati šestletnega otroka.

Domobranci jim niso mogli očitati drugega, kot da so sorodniki partizanov. Dobro zastražene so z vso naglico gnali proti šoli na Barju.

Med potjo so jih pretepali in jih zmerjali z kurbami. Pri barjanski šoli se jim je pridružil Skalar, ki je z užikom izjavil: "Sama znana imena!" Iz Mokarjeve trgovine so pripeljali še tri ženske iz Tomišlja. Ko je Skalar povezoval Martina Furlana in Jamčevu Pavlo, jima je posmehljivo dejal: "Stamislila, da vaju bo zvezal duhovnik, pa vaju bom kar jaz."

Od tam so jih gnali dalje. Med potjo je skušal Furlan pobegniti, toda pri begu so ga pobili z mitraljezom. Ženske so med potjo pretepali, zmerjali in jim grozili z streljanjem. Skozi Rupnik, Lavrico in Skofljico so jih peljali v grad Lisičje. V grajski kapele so jim razvezali roke in duhovnik jih je spovedal.

Ko so zaprosile za obhajilo, so ga surovo odklonili. "Kaj vam je potrebno!" "Ob eni čez polnoč so jih odgnali in postavili k zidu. Angela Kumšetova, ki je imela jasne slutnje, kaj ž njimi nameravajo, jim je dejala:

"Danes vi streljate nas, ni pa daleč dan, ko bodo drugi vas."

Požarjev iz Strahomerja je skočil k njej, jo začel pretepati in vpiti: "Tiho, prekleta k..."

Angela se je s težavo osvobodila vezi, delala pa se, kakor da jih ima še zvezane. Postavili so jo vstric s tremi drugimi. Za njimi so stali štirje domobranci.

Angela je v tisti strašni grozi pričakovanja najhujšega zbrala vse svoje moči in v zadnjem trenutku skočila v stran.

Nad žrtvami so zadržali mitraljezi mrtvaško pesem. Ko so zamrlj kriki nedolžnih žrtve, se je kotilila po bregu navzdol, v rami pa jo je žgalo, ne da bi vedela, da je tudi ona ranjena. Odrvela je plašč, sezula čevlje, in bežala — bežala stran od Ljubljane ter se tako rešila. Za vse dvomljivce o resničnosti domobranskega divjanja je postala Angela Kumšetova živa priča, ki bo kmalu v službi pravice in pravičnega maščevanja vseh nedolžnih in vse prestanih križnic.

SPREJEM SLOVENSkih VOJNIH UJETNIKOV

Amherburg — Ker sem imel deset dni počitnic, sem se namenil, da grem v Cleveland do mojega strica in da obenem tudi obiščem, še druge poznane prijatelje.

V Cleveland sem prišel 26. avgusta in prav vesel sem bil novice in sicer da pridejo v nedeljo dne 27. avgusta v Cleveland slovenski vojni ujetniki iz bližnjega ujetniškega taborišča "Lacarna, Ohio."

Moj stric mi je povedal, da pridejo ti ujetniki k enajsti maši v cerkev Marije Vnebovzete, na Holmes Ave. Z stricem sva šla v cerkev že ob 10.15 zjutraj, kjer je do cerkve le par minut sva prišla tam ravno ob času, ko so prišli ujetniki.

Pred cerkvijo je bilo mnogo ljudi in zdelo se mi je, kot bi bil v starem kraju, kadar je bila birma. In to so bili sami Slovenci! Cerkevni zvonovi so potrkavali, da je bilo veselje. Ujetniki so bili sami mladi fanti, veselih obrazov in množica ljudi, je vsakega posameznega obkloplila tako, fantje niso mogli vsem odgovorjati.

V cerkvi so bili pripravljene zanje prvi sedeži, pred oltarjem, ko se je pričela služba božja, je župnik Hribar v svojem lepem govoru omenil tudi, kar mu je bilo naročeno od vojnega urada glede teh devetih ujetnikov, da ne smejo da bi se razšli eden od drugega in da se jim ne sme dati opojne pijače, za kar je tudi odgovoren njihov spovednik, ki je tudi slovenski ameriški vojak. In ta je bil nihče drugi, kot Anthony Mikičič.

Ko je minila sv. maša, so bili ti fantje povabljeni v Slovenski Delavski Dom, kjer je pripravljeno dobro kosilo, potem pa je bila druga zabava. Lepa slovenska godba, pevski zbor in potem pa ples. Slovenski Delavski Dom, je precej prostoren ali bil je povem do zadnjega kotička in še od zunaj zapolnjen.

Fantje so bili jako zadovoljni, za prav lep sprejem in postrežbo Clevelandskih Slovincem. Bilo jim je dovoljeno ostati v Clevelandu do 5 ure popoldne, na kar so se vrnili zopet v taborišče.

Za to uslugo da jim je bilo dovoljeno priti v Cleveland, se je zahvaliti župniku Hribarju, ki jim je izposloval dovoljenje za prihod.

Ta moj dopis je sicer malo zakasnil, a vendar mislim da radi javnosti prav v tej deželi, je prav dobro datudi drugi čitatelji zvedo o sprejemu in prihodu v Cleveland slovenskih vojni ujetnikov. Povem pa, da mi bo ta obisk spominu!

Pozdravljam vse Slovence v Clevelandu ostal v trajnem in Slovenke širom Kanade in Amerike.

V. Jagodic.

POPRAVEK!

V zadnji izdaji lista iz dopisa iz Windsorja, so bila izpuščena imena tamošnjih darovalk za pomoč starega kraja, kot sledi: Ana Petrič, Kata Beškera, Julka Želko, Dana Stojšič, Mery Kosi (Romanova). Medtem ime Kata Pavelič, se mora pravilno glasiti, Katarina Pavlič.

Prosimo da se gornje vpoštevata, prizadeta pa da nam oprostite, ured.

Širite čitate in postanite naročnikom Edinosti

Slovenec.

Junaška obramba Sevastopola

Spisal Podadmiral, F. Oktyabrsky

(Prevedel J. Smrke)

"Zopet nekaj blebečeš, tovariš Geraščenko, je odvrnil politični častnik. Boljše bo, da imaš oči odprte. Nemci so mirni sedaj, ampak moremo pričakovati napad vsako minuto.

Napad pride malo pozneje, je dejal Geraščenko brez da bi se sramoval.

Tam se še nič ne kregajo in ne pripravajo. Pred vsakim napadom pa je grozni dirindaj. Vedno se preganjajo, kateri ima za iti prvi proti nam. In doseđaj ni bilo slišati takega preganjanja, kot po navadi.

Neredno mnogoglasno rjovenje je nastalo in gosta veriga sovražnika je začela prihajati v psihološkem napadu.

Drži se sedaj Greščenko, je rekel politični častnik. "Da — da, je odvrnil Geraščenko v resnem tonu glasa, ter dodal v hitrem toku:

"Ampak vseeno moramo dobiti to ploščo stran od naših sosedov prej, predno je razbije bomba..."

Nato je padel za strojno puško in z nezgrešljivim ciljem začel kositi sovražnika.

Topovi bombardirajo Sevastopol. Ob takih časih ulice so zapuščene. Celotni vojniki niso od zunaj. In ordinančno osoblje tudi gre v zaklonišča in kritja, kjer že bodi. Kajti ta čas je najbolj nevaren zaradi topniškega ognja. Skrijejo se ne da se boje, ampak ker imajo ukaze, da pridejo nazaj živi ter prenesejo njihove pošiljke. Zato je bilo še bolj čudno, da dan za dnevom ob tretji uri popoldne, bolj revno oblečena mlada žena, je hodila njeno pot doli po eni glavni ulici z šopom cvetlic v njeni roki. Ogbala se je granatnih kotanj, a ni polagala najmanjše pažnje do granat leteti h nad glavo. Ta žena je vsaki dan hodila skozi mesto z občudovanjem vredno mirnostjo in ravnotežjem, noseč ogromen šop cvetja v njenih rokah, kakor kako zastavo.

Vsako je vedel da gre na pokopališče... Bilo je rečeno, da ime njenega soproga, je bilo eno najljubljenejših imen v Sevastopolu. Ona je pri takih prilikah vedno odgovorila:

Moj soprog je tukaj... In tukaj bom jaz ostala... Jaz je ne poznam in nisem nikoli govoril z njo. Ampak vem za gotovo, da celo oni, kateri so njej prigravljali da zapusti mesto, so bili ponosni v globino svojega srca, da je ta neutrašena žena z cveticami ostala v Sevastopolu.

Ponosni so bili o stvarnosti, dabo strani — teh vojakov — neka ponižna ruska žena, katere ljubezen je bila tako velika, tako plemenita, je delila njihovo nevarnost. Bila je podobna vernosti njihovih žena; podobna prijateljstvu njihovih sester in podoba trdnosti njihovih mater.

Vsako jutro po napol razdejanih in po zanemarjenih mestnih parkih in dežju krogel in granat, nabirala cvetlice, ter jih povežala v šop in jih odnesla na grob svojega soproga.

Neki dan, potem ko se je obrnila na pot, katere vodi iz mesta na pokopališče, je videla, kako je ena skupina mornarjev pokopala enega svojih tovarišev, na dvorišču neke razbite hiše.

Mornarji so tam stali s sklonjeno glavo, držeč svoje čepice v rokah. Solze tihe žalosti, so napolnile oči, nekaterim od njih.

Šla je tam k njim... Mlada žena je razdelila njen šop cvetja na dvoje. Nežno je položila eno polovico na prsi padleg mornarja. Potem je šla med razvalinami k nasprotni hiši, kjer je bilo videti klavir, kateri je po naključju ostal nedotaknjen. Začela je igrati "Čapinov pogrebni marš".

Mornarji so držali svoje avtomatične puške, kot navadno pri takih obredih ter stali nepremično do konca tega nenavadnega regium —

Ko je mlada žena končala, eden mornarjev je prišel do nje in rekel:

Hvala tebi! Mi smo pokopali Kolja spodobno, po vojaški navadi z godbo. Dovolj da te spremljamo do groba tvojeja soproga.

Mi vemo kje je... Naše postojanke so blizu tam... Tiho in enostavno je žena odgovorila: "Pojdmo tovariši."

In skupno so odšli... Delavcu gotove tovarne, je bila dana naloga, da pomaga pri izpraznitvi družin na krov ladje. Nepričakovano je dobila ladja ukaz odpluti. Predno je mogel ta delavec s krova, je ladja odplula. Ker ni hotel zapustiti Sevastopol, je skočil iz ladje in priplaval na breg na delo ob pravem času.

V enem najhujšem bombardiranju mesta ravnateljica neke mestne prehranjevalne postaje in njena pomočnica niste vzeli kritje v zaklonišču, ampak ste odšli na delo kot po navadi, tako da ne bi trpelo mesto pomankanja v hrani. Predno so odšle, so se domenile, da gredo po različnih potih z namenom, če bi bila ena od njih ubita, bo druga nadaljevala delo brez prenehanja.

Na potu pa je kos od granate, zadel ravnateljico. Njena pomočnica je srečno prišla na mesto. Ena vžigalna bomba je padla na postajo. Ta junaška žena, je sama rešila postajo od ognja.

(Se nadaljuje prihodnjic)

VABILO NA VINSKO TRGATEV

Odsek Zveze Kanadskih Slovincem v Sudbury, priredi "Vinsko trgatve", dne 24. septembra v naših poznanih prostorih 322 Bessie St.

Zabavni odbor bo pripravil vse potrebno, da bo vinska trgatve res živahna in zabavna, katere nas bo obenem spomnila na pretekla leta, ko smo v rojstni domovini ob taki priložnosti slišali odmev našim narodnim pesmi iz vinskih gor, ob nedeljah pa vesela in družabna zabava.

Začetek ob 7 uri zvečer. Uljudno vabimo Slovence in Slovenke, kakor tudi soprobratje Hrvatce, Srbe in druge Slovence, da se vdeležijo lepe jesenske zabave.

Odbor: Tem potom naj naznanim,

ČLANSTVU ZVEZE V KIRKLAND LAKE

Tem potom se naznanja članstvo odseka Zveze Kanadskih Slovincem, da se bo vršila redna seja dne 24. septembra ob 2 uri popoldan v prostorih br. Medosa, 87 Wood St.

Ker bo na dnevnem redu več važnih vprašanj posebno na podlagi zaključkov druge redne konvencije, je važno, da vsak član in članica za gotovo pride na sejo in se seznanji z našimi nalogaми za bodoče delo.

Odbor: da je tukajšnji odsek V.P.Z. Bled št. 9., dal iz svoje blagajne za pomoč Jugoslaviji, \$58.60. Prav lepa hvala vsem članom in članicam! Priporočal bi, da kateri ni še član te edine slovenske podporne ustanove, da postane član.

Frank Zaic.